

**T.C.
TARSUS ÜNİVERSİTESİ
UYGULAMALI BİLİMLER
FAKÜLTESİ
SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ
UYGULAMALI ARAŞTIRMA I-II
KILAVUZU**

TARSUS 2024

Bu rehber, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Uygulamalı Araştırma Kılavuzu'ndan yararlanılarak hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

1. Sosyal Hizmet Eğitiminde Uygulamalı Araştırma	1
2. Araştırma Uygulamasının Amaçları.....	2
3. Uygulamalı Araştırma Derslerinin Yürütülmesi.....	3
4. Uygulamalı Araştırma Süreci.....	4
4.1. Konunun Seçilmesi	4
4.2. Planlama.....	4
4.3. Giriş ve Kuramsal Çerçeve Bölümlerini Hazırlama	5
4.4. Veri Toplama Sürecine Hazırlık	5
4.5. Verileri Toplama	6
4.6. Verileri İşleme, Çözümleme, Bulgular ve Yorumu	6
4.7. Araştırma Raporunu Yazma.....	6
4.7.1. Araştırma Raporunun Teslimi	7
5. Sunum Hazırlama.....	8
EK 1: Çalışma Takvimi	8

1. Sosyal Hizmet Eğitiminde Uygulamalı Araştırma

Tarsus Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Uygulamalı Araştırma I-II derslerinin öğrenme çıktıları şöyle düzenlenmiştir:

Dersin Öğrenme Çıktıları

1. Uygulamalı araştırmanın nasıl yapılacağına dair bilinç geliştirir.
2. Sosyal hizmete dair araştırma modellerini anlar ve açıklar.
3. Araştırmaya yönelik stratejileri açıklar.
4. Sosyal hizmete ilişkin bir sorun alanında araştırma projesi geliştirir.
5. Toplumsal içerikli konular hakkında araştırmalar yapar.
6. Sosyal hizmet araştırmasının anlamı ve etiği ilişkisini kurar.

Uygulamalı Araştırma dersleri kapsamında öğrencilerden grup halinde ve bir eğitsel danışmanın gözetiminde sosyal hizmet mesleğini ilgilendiren bir sosyal soruna ilişkin bilgi toplamak ya da sosyal hizmet uygulamalarıyla ilgili bir bilimsel bilgi eksikliğini gidermek üzere bir sosyal hizmet araştırması planlamaları ve yapmaları beklenmektedir. Yapılacak araştırma genelci sosyal hizmet ile tutarlı olarak mesleki uygulamalara bilimsel bilgi üretme amacına hizmet etmelidir.

Araştırmanın mesleki uygulamaya katkı sağlayacak tarzda uygulama için gerekli yeni bilimsel bilgileri üretme, uygulamada kullanılmakta olan bilgilerin bilimselliğini sorgulama ve geliştirme, program ve müdahale düzeylerinde uygulamaları değerlendirme gibi işlevlere sahip olması beklenmektedir. Bu bakış açısı ile yapılacak araştırmalarda, mesleki uygulama için giderilmesinde yarar sağlanacak bilimsel bilgi eksiklikleri örneğin şu konularla ilgili olabilir:

- Birey, aile ve grupların nitelikleri, özellikleri, davranışları, gereksinimleri, sorunları,
- Sunulan hizmetler, nitelikleri, hizmetlerden yararlananların nitelikleri, hizmetlerin amaca ulaşma durumu, bunu etkileyen etmenler,
- Mesleki müdahalelerin başarısı, maliyet/yarar analizleri,
- Sosyal hizmet örgütleri, yerel ve işlevsel topluluklar, bunların gereksinimleri ve sorunları,

- Sosyal politika; sosyal hizmet mesleği ve ayrıca disiplinler arası konular içinde yer almakla birlikte sosyal hizmet için önem taşıyan bilimsel bilgi eksiklikleri vb. kazanmaları beklenmektedir.

Tarsus Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Uygulamalı Araştırma I-II dersi kapsamında planlanıp gerçekleştirilecek araştırmalarda benimsenecek yöntem yaklaşımları açısından bir sınırlama söz konusu değildir. Öğrenciler eğitsel danışmanlarıyla görüşerek araştırmalarında nicel, nitel ya da karma araştırma yaklaşımlarından birini tercih edebilirler. Benzer şekilde yapılacak araştırmalarda araştırmanın modeli, ölçme zamanı ve sayısı, evren ve örneklemin nitelikleri gibi yöntemsel tasarımla ilgili diğer konularda da kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak öğrencilerin bu gibi konularda, araştırma sorununun özelliği ile sosyal hizmet araştırması ve istatistik bilgilerini dikkate almaları ve eğitsel danışmanlarıyla birlikte son kararı vermeleri beklenir.

2. Araştırma Uygulamasının Amaçları

Tarsus Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Uygulamalı Araştırma I-II derslerine ilişkin öğrencilerden beklenenler şunlardır:

- Birinci sınıftan itibaren öğrenmeye başladıkları kuramsal bilgilerle uygulama arasında ilişki kurarak uygulamada kullanılan bilgilerin bilimsellik düzeyini kavramaları, literatürdeki bilimsel bilgi eksiklikleri ile belirsiz ya da çelişkili bilgileri görebilmeleri ve bu tür durumları ortadan kaldırmak için sosyal hizmet araştırması yapma fikri geliştirmeleri,
- Bir sosyal hizmet araştırması sürecini başından sonuna kadar yaparak öğrenmeleri,
- Araştırma sürecini planlama ve hazırlanan planı uygulama becerisi kazanmaları,
- Bilgi merkezlerinden yararlanmayı, literatür taraması yapmayı ve bunu raporlaştırmayı öğrenmeleri,
- Toplumda bulunan kaynak kişi ve kurumlardan yararlanmayı öğrenmeleri,
- Gözlem yapma, görüşme yapma, anket uygulama, kayıt inceleme gibi çeşitli veri toplama tekniklerini etkili biçimde kullanma becerisi geliştirmeleri,
- Elde edilen verileri işleme ve çözümlenme becerileri kazanmaları ve geliştirmeleri,
- Bulguları değerlendirme ve yorumlama becerisi kazanmaları ve geliştirmeleri,
- Sosyal hizmet eğitimi ve uygulamasında kritik önemi olan ekip çalışması anlayışı geliştirmeleri,

- Araştırma süreci içinde karşılaşılabilecek güçlük ve engeller karşısında ne yapılacağını kavramaları ve kendilerine güven geliştirmeleri,
- Araştırma raporu yazma becerisi kazanmaları beklenmektedir.

3. Uygulamalı Araştırma Derslerinin Yürütülmesi

Uygulamalı Araştırma derslerinin yürütülüşü aşağıdaki ilkeler çerçevesinde gerçekleşir:

- Uygulamalı Araştırma dersi kapsamında öğrenci grupları ve danışmanları ikinci sınıfın bahar döneminin sonunda belirlenir.
- Öğrenciler ilk haftadan itibaren eğitsel danışmanlarıyla çalışmaya başlarlar. Öğrenciler, her hafta eğitsel danışmanları ile belirledikleri gün ve saatlerde, uygulamalı araştırma toplantılarında bir araya gelerek çalışmalarını sürdürürler.
- Uygulamalı araştırma toplantılarının amacı, araştırma grubu ile eğitsel danışmanı arasındaki iletişimin devamının sağlanarak araştırma sürecinin planlanması, planın uygulanmasının izlenmesi ve değerlendirilmesi, süreç içinde karşılaşılan güçlüklerin eğitsel danışmanı ile birlikte çözülmesidir.
- Araştırmanın başarı ile gerçekleşmesi için öğrencinin danışmanı ile yapılacak toplantılara ve diğer çalışmalara düzenli olarak katılması zorunludur. Her uygulamalı derste olduğu gibi bu derse de devamsızlık her dönemde %20'yi geçemez. Belirtilen süreden daha fazla devamsızlık yapan öğrenciler başarısız sayılacaktır.
- Eğitsel danışman ile araştırma grubunun çalışmalarını yürütürken Ek 1'de verilen zaman çizelgesini dikkate almaları önerilmektedir.
- Eğitsel danışman, öğrenci gruplarının araştırma konularını seçmelerine, planlamalarına, seçilen araştırma konusu ile ilgili ortam ve kurumlarla ilişki kurmalarına yardımcı olur. Onlara rehberlik yapar; destek verir, araştırma çalışmalarının gelişme ve gerçekleşmesini sağlar, araştırma gruplarının bütün bu sorumluluklarını kişisel gelişimlerini de göz önünde tutarak uyum ve iş birliği anlayışı içinde yürütmesi için destekler.
- Araştırma grubu, araştırmanın, planlanmasından sonuçlanmasına kadar geçen tüm süreçteki işleri kendileri yapmakla sorumludur. Bunun sağlanması ve denetimi eğitsel danışmanın sorumluluğundadır.
- Araştırma gruplarının belirlediği konuları dördüncü haftanın sonuna kadar eğitsel danışmana iletmesi beklenmektedir.

4. Uygulamalı Araştırma Süreci

Uygulamalı Araştırma dersi kapsamında yapılacak araştırmalarda aşağıdaki aşamalar doğrultusunda çalışılması önerilmektedir:

4.1. Konunun Seçilmesi

Konu seçimi ve araştırma sorununun belirlenmesi aşamasında öğrencilerin gözlem, ilgi ve yönelimleri dikkate alınır. Eğitsel danışmanın görüşleri, alanda çalışan sosyal hizmet uzmanlarının nerileri ve sosyal hizmet araştırmalarının öneriler bölümündeki fikirler de konu seçiminde yol gösterici olacaktır.

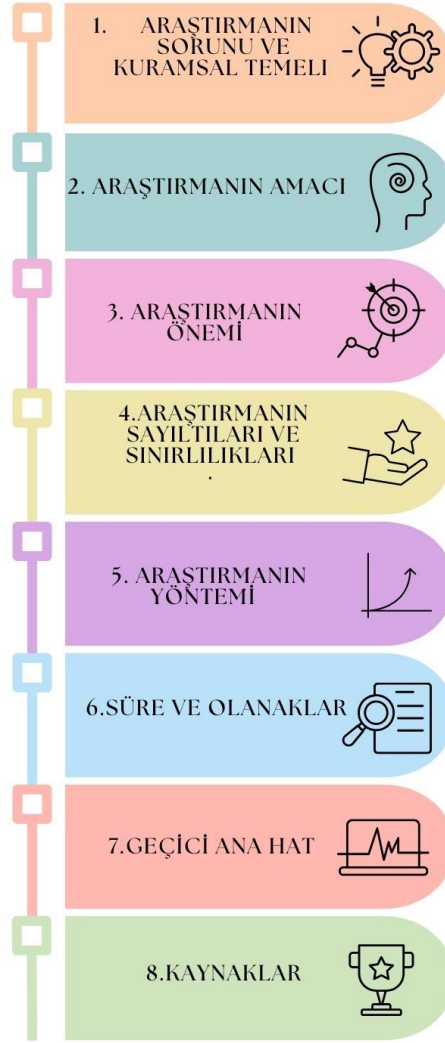
Araştırma konusu seçilirken sosyal hizmet alanlarındaki güncel gereksinim ve sorunlar dikkate alınmalı, daha önce yapılmış araştırmalar özenle gözden geçirilmeli, araştırmanın gerçekleştirilmesi ile ilgili olanaklar değerlendirilmelidir. Bu inceleme ve değerlendirmeler sonunda araştırma grubu eğitsel danışmanı ile birlikte hangi konuda çalışma yapacağına karar verir ve konu ile ilgili ayrıntılı literatür taramasına başlar.

4.2. Planlama

Araştırma konu ve sorununu belirleyen öğrenciler ikinci aşamada, yapacakları çalışmayı planlayacaklardır. Araştırmaya başlamadan önce öğrenciler bir araştırma nerisi, yazarlar, bu öneri araştırmanın amaca uygun olarak yürütülmesini sağlar.

Araştırma nerisi aşağıdakileri içerir:

ARAŞTIRMA ÖNERİSİ

4.3. Giriş ve Kuramsal Çerçeve Bölümlerini Hazırlama

Bu aşamada araştırma grubu, araştırma önerisine uygun olarak literatür taramasını yapar ve araştırmanın teorik çerçevesini oluşturur.

4.4. Veri Toplama Sürecine Hazırlık

Araştırma grubu, araştırmalarında ilgilendikleri temel kavramların tanımlarını dikkate alarak ölçme konusu üzerindeki çalışmalarını ayrıntılandırır. Bu amaçla, ölçülecek kavramlar (değişkenler), ölçülme düzeyleri, uygun ölçme araçlarının varlığı ve bunlara erişim, kullanım izni, gereken durumlarda ölçme araçlarının geliştirilmesi, ölçme araçlarının geçerlik ve güvenilirlik durumları, veri toplama sürecinin diğer unsurlarının planlanması (insan gücü, zamanlama, maliyet, veri kaynaklarına uygunluğu vb.) gibi konularda çalışır ve ayrıntılı hazırlık yapar. Bu hazırlık gruba araştırma planının "Yöntem" bölümünde yer alan diğer tüm

maddeleri daha gerçekçi bir gözle değerlendirme fırsatı da verecektir, grup gereken hallerde planda düzeltmeler yapar.

4.5. Verileri Toplama

Bu aşamada, son şekli verilmiş veri toplama planına uygun olarak hazırlanmış olan veri toplama aracıyla (anket, görüşme formu, vb.) veriler toplanır ve uygun biçimde kaydedilir.

4.6. Verileri İşleme, Çözümleme, Bulgular ve Yorumu

Bu aşamada, öncelikle toplanmış olan veriler denetlenir, eksik, tutarsız veri içeren kayıtlar ayrılır, gereken durumlarda veri kaynağına başvurularak eksik veriler tamamlanır ya da ilgili kayıtların değerlendirme dışı bırakılmasına karar verilir. Daha sonra veriler kodlanır. Kodlanmış veriler, araştırmanın amaçlarına uygun olarak işlenir ve çözümlenir. Nicel araştırmalarda veriler sınıflanarak basit ve çapraz çizelgeler oluşturulur, betimleyici istatistikler kullanılarak gerekli betimlemeler yapılır. Ayrıca, veriler evrenden toplandıysa betimsel istatistikler kullanılırken; rastlantısal ya da rastlantısal olduğu varsayılan bir örnekleme ile toplanmışsa amaçlara ve değişkenlerin ölçülme düzeylerine uygun biçimde seçilecek kanıtlayıcı istatistikler de kullanılır. Böylece araştırmaya ait bulgular elde edilir. Bulguların yorumlanmasında, önceden geliştirilen beklentiler (araştırmanın amaçları) ile “Giriş ve Kuramsal Çerçeve” bölümlerinde verilen literatür taraması sonucu teze aktarılan ilgili çalışma ve araştırma sonuçlarıyla sürekli olarak ilişkilendirilmesine özen gösterilmelidir. Bulguların yorumlanmasında araştırmada elde edilen bulgu ve sonuçların hem araştırma amaçlarıyla ilişkilendirilerek değerlendirilmesine hem de literatürde yer alan bilgi ve bulgularla ilişkilendirilmesine yeterli ağırlığın verilmesi önem taşımaktadır. Elde edilen bulgular ve sonuçlar doğrultusunda araştırma grubu önerilerini de geliştirir. Öneriler, bu araştırmanın ortaya koyduğu bilimsel bilginin sosyal hizmet uygulamasına aktarımı ile bağlantılı konulara ilişkin olabileceği gibi, uygulamaya kaynak olan kuramsal bilgi temeline ilişkin de olabilir ve bu açıdan konuyla ilgili başka araştırma önerilerini de içerebilir.

4.7. Araştırma Raporunu Yazma

Hazırlanacak araştırma raporu aşağıda belirtilen unsur ve bölümleri içerir:

Dış Kapak

İç Kapak

Teşekkür

Türkçe Özet ve Anahtar Sözcükler

İngilizce Özet ve Anahtar Sözcükler

Önsöz

İçindekiler

Tablolar Dizini

Şekiller Dizini

Görseller Dizini

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

Giriş

- Kuramsal Çerçeve
- Araştırmanın Sorunu
- Araştırmanın Amacı
- Araştırmanın Önemi
- Araştırmanın Sayıltıları
- Araştırmanın Sınırlılıkları

Yöntem

- Araştırmanın Modeli
- Araştırmanın Evren ve Örneklemi
- Veri Toplama Araçlarının Belirlenmesi
- Verilerin Toplanması
- Verilerin Analizi
- Etik Hususlar

Bulgular

Tartışma

Sonuç ve Öneriler

Kaynaklar

- Ekler (Görüşme Formu, Anket, Varsa Ölçek(ler), İzin Dilekçesi, Etik Kurul Kararı vb.)

4.7.1. Araştırma Raporunun Teslimi

Raporlar yukarıda belirtilen içerik doğrultusunda hazırlanır. Raporun genel düzeni ve kaynakça gösterimi **Tarsus Üniversitesi Tez Yazım Esasları'na ve güncel APA kurullarına** uygun olmalıdır. 2024 yılı için güncel sürüm APA 7'dir.

Raporlar "*Microsoft Word*" sürümlerinde yazılmalı ve etkili bir virüs programı yoluyla virüs denetiminden geçirilmelidir. Raporun tümü dış kapak, iç kapaktan başlayarak ve kaynaklar ile ekleri de içerecek şekilde PDF formatında kaydedilmelidir. Bunlar ayrı ayrı dosyalar olarak değil tek bir dosya olarak hazırlanmalıdır. Bu araştırma raporunun intihal kontrolü yapılmalıdır. Benzerlik oranı %20'den fazla olmamalıdır. Gruplar hazırladıkları

araştırma raporlarının Word ve PDF hallerini bölüm tarafından ilan edilecek tarihte teslim edilmelidir.

5. Sunum Hazırlama

Gruplar araştırma süreçlerini sunumlar aracılığıyla sınıf arkadaşları ve öğretim elemanlarına sunmalıdırlar.

EK 1: Çalışma Takvimi

Yapılacak İş	Süre
Konunun belirlenmesi	4 hafta
Araştırma önerisinin hazırlanması	2 hafta
Literatür taramasının yapılması ve kuramsal metnin ana hattının oluşturulması (içindekiler planı)	3 hafta
Kuramsalın hazırlanması ve veri toplama/oluşturmanın nasıl yapılacağına ilişkin hazırlığın yapılması	7 hafta
Etik kurul hazırlıklarının yapılması ve etik kurul kararının alınması	3 hafta
Verilerin toplanması	4 hafta
Verilerin analizi	4 hafta
Bulguların yorumlanması, sonuçlarının hazırlanması, araştırma sonuç raporunun teslimi	4 hafta
Araştırma sunumu	1 hafta

**SOSYAL HİZMET ARAŞTIRMALARINIZDA
BAŞARILAR DİLERİZ.**

**TARSUS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ**